

Nogle iagttagelser over trækkende terners opførsel.

Af ARNE NØRREVANG.

(With a Summary in English: Some Behavioural
Observations on Migrating Terns.)

Under et ophold ved den jyske vestkyst i egnen ved Grærup Strand fra den 10. til den 17. august 1959 havde jeg lejlighed til at gøre nogle iagttagelser over terners opførsel under trækket.

Der gik til stadighed en strøm af terner mod syd, mest Fjordterner (*Sterna hirundo* L.) og Splitterterner (*Sterna sandvicensis* Lath.). Der var flest af førstnævnte art, men af og til sås også Havterner (*Sterna paradisaea* Pont.). Disse sidste er jeg ikke i stand til at kende i flugten fra Fjordterner, men i adskillige tilfælde havde jeg lejlighed til at iagttage ternerne siddende på strandbredden, og i så fald var det let at bestemme Havternerne på deres korte ben.

Den største trafik af terner gik mod syd langs kysten; i de dage, hvor vi opholdt os i området, sjældent i større afstand fra kysten end 200 m. Enkelte terner sås af og til flyve mod nord, men da som regel for at mødes med en bestemt terne, åbenbart en unge, der var fløjet noget langsommere. Tidligt om morgenen sad ternerne i småflokke på det våde sand, som højvandet havde efterladt. Ca. en time efter solopgang begyndte fuglene at flyve mod syd, men de sidste fugle lettede sjældent, før de første badegæster begyndte at vise sig. Herunder syntes det, som om individerne holdt sammen familievist, idet unger og gamle fugle var fordelt jævnt i flokkene ofte i grupper på to til fire individer.

Under selve trækket, som man vel må kalde denne stadige mod syd flyvende strøm af fugle, var fuglene stadig på udkig efter bytte, og herunder spredtes individerne åbenbart en del. Adskillige morgener havde jeg lejlighed til at iagttage, at fuglene fisker undervejs. Der var ingen forskel på de afstande fra kysten, i hvilken den større (Splittertenen) og den mindre art (Fjordterneren) fiskede. Af og til sås en Splitterterne forfølge en Fjordterne, der havde en fisk i næbbet, men jeg så aldrig, at den havde held til at røve byttet.

Midt på dagen sås adskillige småflokke – mest på 4–6 individer – af både Splitterne og Fjordterne, der under livlig stemmeytring og i stor højde kom flyvende fra øst og gik ned til lavere højde for åbenbart at blande sig med de flokke, der i lav højde fløj mod syd langs kysten. En enkelt gang har jeg ved Oksbøl set en sådan terneflok i stor højde flyve mod vest, men i dette tilfælde var de tavse. Jeg har aldrig iagttaget terner, der forlod kysten og fløj ind over land, medmindre det var en kortere ekskursion, muligvis forårsaget af den ret stærke vestenvind, der satte ind i den sidste del af vort ophold i området.

Det er derfor sandsynligt, at disse højtflyvende flokke består af fugle, der har krydset Jylland i retningen øst-vest. Indicier herfor er: den store højde, hvori flokkene ankommer, at de sandsynligvis begynder at bruge stemmen, når de nærmer sig vandet igen, og at disse flokke først optræder midt på dagen.

Ungerne er åbenbart på dette tidspunkt ikke i stand til at fange tilstrækkelig føde til sig selv, selv om jeg har set unger, der ved styrtdykning skaffede sig en fisk. Det var tydeligt, at ungerne stødte fejl langt oftere end de gamle fugle. Min bestemmelse af alderen beror udelukkende på stemmeytringen, idet ungerens stemme er langt mere pibende end de gamle fugles. Et par gange har jeg iagttaget, at en gammel fugl har fodret en unge, der stod på strandbredden. Dette foregik ved, at ungen tiggede ved den gamle fugls ankomst, hvorefter fodringen foregik på normal vis.

I andre tilfælde så jeg imidlertid en gammel fugl, der med en ligesom spørgende lyd, som *kee, kee*, fløj mod nord med en fisk i næbbet. Tre gange så jeg, hvorledes en gammel fugl, der kom fra syd, mødte en unge, der kom fra nord. Ungen udstødte et skarpt *ki-ki-ki-ki*, der besvaredes med et noget grovere *ki* eller *kii-arr* af den gamle fugl. (I det hele taget brugte ternerne stemmen meget under de her beskrevne trækbevægelser.)

Begge fuglene skiftedes til at gøre nogle buer ned mod vandoverfladen. (Udtrykket »skiftedes« bruges, idet jeg ikke var i stand til at konstatere, hvem der førte an i denne bevægelse.) Endelig landede ungen et kort øjeblik på vandoverfladen, tiggede i en stilling som på landjorden, hvorefter den

gamle fugl enten landede ved siden af den eller holdt sig svævende lige foran ungen og overgav fisken til den. En gang var jeg i stand til at iagttage denne ceremoni på ca. 15 meters afstand, idet jeg holdt mig neddykket i vandet, kun med øjne og næse ovenfor.

SUMMARY IN ENGLISH

Some Behavioural Observations on Migrating Terns.

During a stay at the West Coast of Jutland 10-17 August, 1959, the author made some observations on the terns migrating leisurely along this coast from north towards south. Most numerous was Common Tern (*Sterna hirundo* L.), but many Sandwich Terns (*Sterna sandvicensis* Lath.) and a few Arctic Terns (*Sterna paradisaea* Pont.) were seen, too.

Obviously the night was spent on the beach. Migration proceeded during all day, seldom more than 200 meters from the coast. The terns dive for food during this slow movement toward south. About noon flocks of terns were often noticed arriving from the east from the inland at great height and descending to join the flocks which migrated along the coast. It is suggested that these flocks have crossed the peninsula of Jutland.

The young are fed during the movement. In some cases adults with fish in their bills were seen flying toward north until meeting a certain young bird. During this northward flight an "inquiring" *ke* is uttered. The young birds answers by *ki-ki-ki-ki* and both birds swoop towards the surface. In three cases the young was seen to alight on the water where it assumed begging posture. The fish was handed over by the adult which alighted or hovered in front of the young.